

Monumentnummer*: 519912

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 15 april 2002
Kadaster deel/nr 82629/65

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*		
Sint-Michielsgestel	Sint-Michielsgestel	Noord-Brabant		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Sint Michielsgestel	L			87

Omschrijving**

Inleiding

LANDHUIS "Mariënberg", in 1893 gebouwd in opdracht van de Bossche rechter Sasse in eclectische vormen. Het landhuis is centraal op het terrein gelegen en is aan alle zijden omgeven door een tuin.

Omschrijving

Gedeeltelijk onderkelderd landhuis van twee bouwlagen en drie traveeën op ruwweg vierkante grondslag met gevels in schoon metselwerk van machinale baksteen, gemetseld in kruisverband en geknipt en gesneden gevoegd. De plint is gecementeerd. Het huis heeft een aantal samengestelde zadel- en schilddaken en een plat dak boven de trappartij. De daken zijn gedekt met zwarte kruispannen en boven het keukengedeelte met verbeterde Hollandse pannen. De daken aan de westzijde zijn lager dan het dak aan de oostzijde dat T-vormig van opzet is. In het oostelijke dakschild bevindt zich een ovale oeil-de-boeuf dakkapel. Hoewel vanuit architectonisch oogpunt gezien de oostelijke gevel als voorgevel kan gelden, bevindt de entree zich aan de westelijke zijde. Deze is onopvallend vormgegeven en bestaat uit twee vernieuwde glaspaneeldeuren. Een opvallend aspect van de achtergevel wordt gevormd door het grote, recht gesloten venster van de trappartij dat van een groot kruiskozijn voorzien is. De trappartij is hoger dan de aangrenzende bouwlichamen zoals de keuken en de achterkamer. Boven de ingang bevindt zich een klein dakterras. Het muurwerk van het woongedeelte is hier terugliggend behandeld en wordt afgesloten met een topgevel met roosvenster met ijzeren traceringen.

De noordgevel heeft onder meer twee dubbele openslaande glaspaneeldeuren die aan de buitenzijde van houten persiennes voorzien zijn.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De zuidgevel is slechts sober gedetailleerd. Hier bevinden zich een kelderingang en een kas met glasplaten tegen het keukengedeelte. De oostgevel aan de straatzijde is voorzien van gecementeerde witte hoekpenanten met pilasterornamentiek. Het middengedeelte is iets risalerend vormgegeven. De gevel wordt verder geornamenteerd door middel van witte, gecementeerde speklagen. De verdiepingervensters zijn licht getoogd en hebben T-ramen. Aan de bovenzijde zijn ze voorzien van gecementeerde kuiven met bloemmotief en hebben verder een geprofileerde omlijsting en hardstenen onderdorpels. De vensters kunnen worden afgesloten door houten persiennes. Op de begane grond bevinden zich drie paar openslaande glaspaneeldeuren met bovenlicht. Ook deze kunnen met houten persiennes worden afgesloten. Aan de voorzijde heeft de gevel; een houten fries met geometrische decoratie. Tegen de voorgevel bevindt zich, over vrijwel de gehele breedte van het pand, de rijk gedetailleerde houten veranda met onder meer op ranke zuiltjes rustende bogen met ajourwerk en hangstijltjes. Het centrale gedeelte van de veranda wordt bekroond met een segmentboogfronton dat met krulwerk geornamenteerd is. Aan de zijkanten zijn de openingen dichtgezet met glas. De vloer van de veranda is belegd met zeshoekige gele en zwarte tegels.

Intern is de indeling nog oorspronkelijk. Wel is er omstreeks 1970 zowel een aantal deuren als de lambrisering verwijderd. De resterende ornamentiek is dan ook sober. De belangrijkste elementen hiervan zijn: de met sobere geometrische motieven gestucte plafonds van de entreehal en nevenruimte, de wat uitbundigere stucplafonds met florale en gedraaide motieven in de beide voorkamers en de houten bordestrap die slechts sober gedetailleerd is. Op de verdieping bevindt zich verder geen noemenswaardige ornamentiek.

De entree van het huis bevindt zich aan de achterzijde en geeft toegang tot een ruime, met plavuizen belegde centrale hal van waaruit alle vertrekken op de begane grond te bereiken zijn. Direct aan de zijkanten liggen de iets lagere ruimtes van de keuken en een werkkamer. Aan de voorzijde bevinden zich de twee voornaamste kamers van het huis. De deuren naar de veranda hebben nog de oorspronkelijke houten paneelbetimmeringen in de dagkanten. De woonvertrekken hebben behalve de keuken alle planken vloeren. Op de verdieping is aan het wat lagere vloerniveau van de kleine zijvertrekken aan de achterzijde het hoogteverschil met de voorbouw goed af te lezen. Wellicht waren hier oorspronkelijk de vertrekken voor het personeel gevestigd. Aan de voorzijde bevinden zich een ruime slaapkamer en het sanitair.

Waardering

Het landhuis is van algemeen belang. Het landhuis heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling waarbij de gegoede burgerij en de bestuurlijke elite zich in de directe nabijheid van 's-Hertogenbosch aan de uitvalswegen van de kleinere, meer landelijke, plaatsen daaromheen vestigen en daar een landhuis laten bouwen.

Het landhuis is van architectuurhistorisch belang vanwege de bijzondere samenhang tussen de samenstellende onderdelen, de typologische en de kunsthistorische kwaliteit van de toegepaste eclectische en koloniale stijlelementen in met name de veranda. Het landhuis heeft in samenhang met de tuin en het koetshuis ensemblewaarde vanwege de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing en de historisch-ruimtelijke relatie met de wegen en groenvoorzieningen.

Het landhuis is van belang vanwege de bouwtechnische en typologische zeldzaamheid die het als zodanig bezit.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument